

Cikkismertetés: Gyermeket minden szakpolitikába 2030! — A WHO, az UNICEF és a Lancet új kezdeményezése

Article review: Children in all policies 2030! — A new initiative from the WHO–UNICEF–Lancet

Ismerető:	Devosa Iván
Ismeretett cikk:	Dalglish, S. L., Costello, A., Clark, H., & Coll-Seck, A. (2021). Children in all policies 2030: a new initiative to implement the recommendations of the WHO–UNICEF–Lancet Commission. <i>The Lancet</i> , 397(10285), 1605–1607. doi: 10.1016/S0140-6736(21)00718-2
Kulcsszavak:	gyermek; bántalmazás; világjárvány; egészségi állapot; WHO; UNICEF
Keywords:	children; abuse; pandemic; health status; WHO; UNICEF

Beküldve: 2021. 09. 26., doi: [10.24365/ef.v62i4.7382](https://doi.org/10.24365/ef.v62i4.7382)

ELŐZMÉNYEK

2020 februárjában tette közzé az Egészségügyi Világszervezet (*World Health Organization, WHO*), az Egyesült Nemzetek Szövetségének Gyermekalapja (*United Nations Children's Fund, UNICEF*) és a Lancet-bizottság (*Lancet Commission*) „Jövő a világ gyermekei számára” (*A future for the world's children*) című jelentést, mely az alábbi pontokat emeli ki:

1. A WHO–UNICEF–Lancet-bizottság (továbbiakban Bizottság) új globális mozgalmat sürget, amely középpontba helyezi a gyermekek és serdülők egészségét és jóllétét a fenntartható fejlődés elérésére irányuló nemzeti és globális erőfeszítések között. A gyermekek szükségleteit kevésbé helyezték előtérbe a Covid-19-világjárvány idején. A Bizottság jelentésében megállapította, hogy számos országban a gyermekek és serdülők hónapokig kimaradtak a jelenléti oktatásból, közösségükben sérültek a társas kapcsolatok, éheztek, elmulasztották az oltások felvételét, erőszaknak vagy bántalmazásnak voltak kitéve, amely mind káros hatással volt lelki egészségükre, jóllétükre.
2. A világjárvány kimondottan nőkre gyakorolt társadalmi következményei még feltáratlanok, viszont aggodalomra adnak okot azok a negatív hatások, melyek a serdülő lányok szexuális és reprodukív egészségére, valamint jogaira vonatkoznak.
3. A világjárvány első hullámában a magas jövedelmű országokban a költségvetési ösztönzők mindössze 2%-át fordították kifejezetten a gyermekek támogatására.
4. A világ országaiban történt lezárások ellenére, a szén-dioxid-kibocsátás csak 6%-kal csökkent 2020-ban, és már vissza is tért a járvány előtti szintre. Ez azt mutatja, hogy továbbra is veszélyeztetett a gyermekek jövője, mert nincs igazi elkötelezettség a klímaválság elleni fellépésre.
5. A Bizottság jelentésében arra is figyelmeztet, hogy a gyermekek és serdülők egészségi állapotának eddigi folyamatosan javuló tendenciája megtorpant. A bizonyítékok megcáfolhatatlanok: a sikeres társadalmak befektetnek gyermekeikbe és fiataljaikba, mely egész életen át tartó, többgenerációs előnyökkel jár az egészség, a jóllét és a gazdaság területén.
6. A gyermekek jogainak biztosítása érdekében felszólították a kormányokat az ágazatközi együttműködésre, amint azt az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye is előírja: a politikai vezetők, a közösségek, a családok és a gyermekek bevonásával.
7. Felhívták a figyelmet az olyan gyermekekre leső fenyegetésekre is, mint a klímaválság, vagy a gyermekek kizsákmányolása olyan termékek és szolgáltatások bújtatott marketingje révén, mint az alkohol, dohány, cukorral édesített italok, anyatej-helyettesítők, valamint a szerencsejáték-alkalmazások.

Ezen termékek és szolgáltatások gyakran kihasználják a gyermekek sérülékenységét és visszaélnék a közösségi médiában megadott adataikkal.

A szerzők tapasztalata az, hogy sok politikai vezető közönye ellenére, a közösségek megértik a kockázatokat és cselekedni akarnak. Az ENSZ 2020-as fejlesztési programjának felmérése szerint, 50 országban 1,2 millió ember 64%-a vészhelyzetként értékelte az éghajlatváltozást. A serdülők és fiatal felnőttek pedig több millió embert mozgósítottak az „Iskolasztrájk az éghajlatért” (*School strike for climate*) mozgalom égisze alatt, legalább 150 országban.

A KEZDEMÉNYEZÉS

A 2021. április 21-én elindított „Gyermekeket minden szakpolitikába 2030” (*Children in all policies 2030, CAP–2030*) programban a Bizottság tagjai arra biztatják az embereket, hogy a gyermekek jövőjének megőrzése érdekében csatlakozzanak a mozgalomhoz és járuljanak hozzá a programhoz annak weboldalán keresztül.¹

A program három célkitűzéssel rendelkezik:

1. A világ több országában együttműködési formákat és kormányzati döntéseket dolgoznak ki a rászoruló gyermekek megsegítésére különböző ágazatokban. Az adott ország vezetésének szerepe kulcsfontosságú. A kialakítandó tevékenységi körök eltérőek a különböző országokban: van, ahol az ágazatközi megközelítésektől a gyermekek jogainak előmozdításán keresztül az egészség és jóllét kérdéséig (Argentína) tart a tevékenység; máshol a különböző érdekelt felek összefognak a koragyermekkorai fejlesztés elősegítése érdekében (Ghána); van, ahol innovatív reformokkal közelíti meg a kormányzat az alkoholpolitikát (Dél-Afrika), vagy példa még a magas jövedelmű országok (Franciaország) klímaválság enyhítési törekvése. Az országok közötti kölcsönös tanulási program elősegíti a közös küldetéstudatot és bevonja a nemzetek politikai vezetőit.

2. Előmozdítani a globális klímaválság elleni fellépést a gyermekek perspektívájának középpontba állításával, a nemzeti és globális politikai döntéshozók fellépésének ösztönzésével: lokálisan támogatják a helyben élő gyermekek és fiatalok aktivitását (az őslakos fiatalokét, illetve akik a környezeti igazságosság mozgalmának élén állnak); bizonyítékokat és adatokat szolgáltatnak a klímavészhelyzet gyermekek egészségére gyakorolt hatásáról (például a dinamikus ok-okozati modellezés segítségével); szemléltetik a jövő generációira gyakorolt súlyos hatásokat és a lehetséges megoldásokat – így támogatva a döntéshozókat.
3. Fontos a kereskedelmi marketinggel kapcsolatos problémákat kezelni és e kulcsfontosságú területet jobban megérteni a gyermekek egészségének és jóllétének javítása érdekében. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye alapján, meg kell védeni a gyerekeket a káros termékek és szolgáltatások negatív marketingjétől. Egyes országok innovatív jogi eszközökkel védik a gyermekeket, például Chilében már korlátozzák az egészségtelen élelmiszerek 14 éven aluli gyermekek számára történő értékesítését az iskolákban.

A CAP–2030 program megfogalmazói szerint, a tudósok, a polgárok és az aktivisták is tudják, hogy mit kell tenni. Felhívják a figyelmet arra, hogy különböző erők szövetkeznek a demokratizálódás (a demokratikus vezetési elvek), a dekolonizáció (a gyarmati uralom alóli felszabadulás), a nemek közötti egyenlőség, a vállalati befolyás és a vagyoni egyenlőtlenségek elleni küzdelemmel szemben. A tudományos bizonyítékok nem elégségesek, a tudást politikai és társadalmi cselekvéssé kell átalakítani. A politika számára tudományon, érdekképviselőten és együttműködésen alapuló modellt javasolnak, amely olyan megközelítésekből merít ihletet, mint a „háromszög, amely megmozgatja a hegyeket”. Ajánlásaikban — melyeket tapasztalatból eredő kutatásokkal alapoztak meg — kész válaszokat adnak azokra a kérdésekre, hogy mi biztosíthatja a gyermekek egészségét, illetve milyen hatásos kommunikációs stratégiák segítségével érdemes terjeszteni az üzeneteket, hogy azok el is érhék a legfontosabb döntéshozókat és közösségeket.

¹A „Gyermekeket minden szakpolitikába 2030” kezdeményezés hivatalos oldala <https://cap-2030.org/>

A Bizottság tagjai megismerték, hogy mitől hatékonyak a transznacionális, vagyis nemzetek között létrejövő érdekképviseleti hálózatok és hogy milyen módon lépjenek kapcsolatba a szószóló fiatalokkal. Kiválasztották a megfelelő globális politikai fórumokat, a nem kormányzati szervezeteket és érdekvédőket, amelyek előidéznek a pozitív eredményeket. Ahogyan fogalmazzuk: *„Tanulni fogunk a transznacionális érdekvévesítő hálózatok hatékonyságára vonatkozó bizonyítékokból, a fiatalokat érdekvévesítőként bevonjuk; olyan globális politikai fórumokat választunk ki, amelyek katalizálják a pozitív eredményeket; a civil szervezeteket és érdekvédőket pedig országhatárokon átívelő módon ösztönözük. Fontos, hogy el kell kerülnünk a meglévő hatalmi egyenlőtlenségek megerősítését, például az alacsony és a magas jövedelmű országok*

között. Nemzeti koalíciók fogják irányítani munkánkat, nemcsak a stratégiai végrehajtás, hanem a napirendek meghatározása és a döntéshozatal terén is. Emellett, ahogy mozgalmunk növekszik, közösségi kollektívával fogunk együttműködni, hogy az emberek problémamegoldó képességét az őket érintő kihívásokban kamatoztassuk.”

Hosszú távú, ambiciózus célt fogalmaz meg a program, mely tapasztalatokon, tudományos eredményeken és erőteljes érzelmeken alapul: be kell vonni a gyermekeket minden kormányzati döntéshozatalba, hogy egészségesebb és igazságosabb világot építsünk a jövő generációi számára. A globális egészségügyi közösséggel, a kormányokkal, a helyi közösségekkel és magukkal a fiatalokkal együtt, elérhetővé válik ez a szebb jövő.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A magyarországi viszonyok között ismert, hogy a környező országokhoz képest is komoly lemaradásaink vannak a gyermekvédelem terén. A hazai szakemberek mindent megtesznek, akár erőn felül is, hogy ez megváltozzon, azonban érdemes lenne a CAP–2030 program kezdeményezéséhez csatlakozni, illetve a WHO–UNICEF–Lancet–bizottság szakemberei bevonásával, újra átgondolni az eddigi kormányzati döntéseket, szabályozásokat és célokat.

Információk a szerzőről:

Devosa Iván, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, Kecskemét, ivan@devosa.hu